

پسته

رقم پسته رضایی زودرس

نگارش: مهندس حسین رضایی تاج آبادی

پیش بینی افزایش دوازده و نیم درصدی هزینه های
ضبط پسته صفحه ۵

تور بازدید از نتایج هرس سربرداری و جوانسازی
صفحه ۱۱

پسته نوبرانه شهرستان مه ولات
صفحه ۱۲

تور کشاورزی کشور اسپانیا
صفحه ۱۳

این رقم در مناطقی از جمله رفسنجان، ورامین، قزوین، اردستان استان اصفهان و تبریز پیوند زده شده است. در ابتدا دلیل تکثیر پیوند این رقم، مطالعه بر روی خصوصیات آن از جمله مقاومت به آفات، اندازه میوه و وضعیت باردهی و زودرسی آن بوده است. شایان ذکر است که این رقم از نظر خصوصیات کمی و کیفی در ردیف ارقام تجاری است؛ به طوری که در سال هایی که وضعیت تغذیه و آب خوب بوده انس آن ۲۲ تا ۲۴ و سال های کم تغذیه و کم آب، انس به ۲۴ تا ۲۵ رسیده است. از نظر اندازه، از فندق درشت تر و تقریباً بین فندق و کله قوچی است (شکل ۱). خندانی و خوشه بندی خوبی دارد و در مناطقی که شرایط آبی مساعدتری داشته اند، رشد تاج درخت دو برابر شده است.

ارقام پسته از لحاظ رشد، زمان گلدهی، پرشدن مغز، درشتی، رسیدن و سایر خصوصیات با هم تفاوت دارند. این تنوع ژنتیکی باعث شده باغداران بتوانند بهترین رقم را مناسب با شرایط آب و هوایی انتخاب کنند. در ایران متجاوز از ۷۰ رقم شناخته شده است که تعدادی از آن ها به صورت گسترده و تجاری و برخی به صورت پراکنده و محدود کشت می شوند. رقم پسته رضایی زودرس در تیر ماه سال ۱۳۵۴ توسط آقای علی جان رضایی در یکی از باغ های منطقه ابراهیم آباد شور از توابع شهرستان رفسنجان شناسایی شد. این رقم خود ماده، جزو ارقام زودرس است و از اواسط تا اواخر تیر ماه قابل برداشت است. در همان سال های اولیه شناسایی، پیوند آن به تاج آباد رفسنجان منتقل شده و این رقم بر روی پایه بادامی پیوند خورده است.

پسته تر رضایی زودرس، ۱۸ تا ۲۰ هزار تومان است در حالی که قیمت ارقام دیگر به دلیل همزمانی در رسیدن و عرضه زیاد، پایین تر و حدود ۱۰ تا ۱۲ هزار تومان است.

امسال در یک باغ نمونه، از هیچ سمی برای کنترل آفات رقم رضایی زودرس استفاده نشده و تنها به نقش تغذیه بسیار اهمیت داده شده است. استفاده از محلولپاشی و کوددهی از جمله کودهای پتاسه و اسید آمینه تا حدی در کنترل پسیل موثر بوده است و در جاهایی که جمعیت پسیل بالا رفته، ریزش جوانه مشاهده نشد. کل دور آبیاری ۴ بار بوده است. دو دور آب تا زمان برداشت و آب سوم بعد از برداشت در مهر ماه و آب چهارم در زمستان بوده است. هر چه بافت خاک سبک تر و آب شیرین تر باشد زود رسی میوه پسته تا ۱۰ روز زودتر اتفاق می افتد.

رقم زودرس دیگری به نام بادامی زودرس هم وجود دارد که در منطقه لاهیجان در سال ۱۳۶۵ شناسایی شد. دانه های این رقم بسیار ریز هستند و صرفه اقتصادی آن برای استفاده در آجیل خوب است (شکل ۳). می توان از این رقم به عنوان یکی از پایه های مقاوم استفاده کرد که قدرت جوانه زنی (Germination) زیادی دارد.

رقم رضایی زودرس زیاد شناخته شده نیست و شاید بدست بزرگان پسته می افتاد بیشتر تکثیر می شد و جزو رقم های تجاری به حساب می آمد. هنوز جای کار زیادی دارد و گزینه خوبی برای حل مشکلات کشاورزان پسته کاری است. امسال کشت بافت این رقم نیز در دست اقدام است و مقاومت پایه به تنهایی بررسی خواهد شد.

شکل ۳- رقم بادامی زودرس

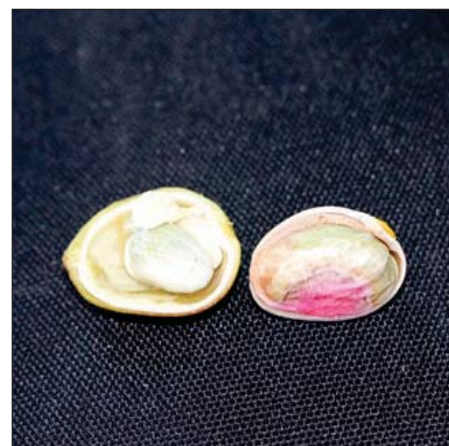
داریم، با واحد حرارتی (Heat unit) کمی که دریافت می کند پسته ها می رسند. این رقم در منطقه بافق یزد با توجه به گرمای سوزان تیر و مرداد ماه رشد خوب و پوکی خیلی کمی داشته است؛ این در حالی است که برداشت سایر ارقام امسال از ۱۵ شهریور شروع می شود و برداشت کال این ارقام از ۱۵ مرداد است. مغز سبز این رقم بسیار خوش رنگ، خوش طعم و با کیفیت است.

نتایج حاصل از آنالیز مغز این رقم حاکی از این است که پروتئین آن در حدود ۴

شکل ۲- میوه های رسیده پسته رضایی زودرس در تاریخ ۳ مرداد ۱۳۹۵

درصد بیشتر و درصد چربی آن پایین تر از سایر ارقام تجاری است. از آنجایی که برداشت بار این درخت زود انجام می شود، تأثیر خوبی بر کاهش سال آوری دارد. این رقم بصورت ترخوری به بازارهای تهران، اصفهان و شیراز و حتی به دبی فروخته شده است. در بازار هرکیلو گرم

شکل ۱ - مقایسه میزان رسیدگی رقم رضایی زودرس در سمت راست با رقم کله قوچی در سمت چپ

از نظر مقاومت به آفات، مقاومت بالایی خصوصاً به پسیل دارد و در مقایسه با رقم حساس به سرمای کله قوچی، رقم مقاومتری به سرمازدگی می باشد. زمان گلدهی و نیاز سرمایی این رقم مانند احمدآقایی بوده و تأثیرپذیری کمی از نوسانات دمایی دارد و ریزش گل آن بسیار پایین است.

با توجه به اینکه زمان گلدهی تا برداشت ارقام دیگر پسته ۶ ماه به طول می انجامد، رقم رضایی زودرس دقیقاً ۳ ماه بعد از گلدهی قابل برداشت است (شکل ۲). بنابراین نیاز آبی آن نصف نیاز آبی سایر ارقام است و می تواند گزینه ی خوبی برای مناطقی که با بحران آب روبرو هستند، باشد. در حال حاضر با توجه به کم آبی، دور آبی به ۶۰ روز رسیده است. درصد پوکی این رقم زیر ۱۰ درصد و میزان دهن بست آن کمتر از ۱۲ درصد است. عمر باردهی درخت بیشتر از ۲۵ سال است و مقدار باردهی آن دو برابر رقم فندق است و در شرایط دور آبی ۴۵ روز، در منطقه حومه غربی تا ۱۱ کیلو پسته خشک از هر درخت برداشت شده است. در شهرستان ورامین از درخت های ۱۵ ساله حدود ۳ تن پسته خشک در هکتار برداشت شده است.

تفاوت این رقم با سایر ارقام این است که یک ماه زودتر به مغز می رود. از پنجم خرداد رشد جنین آغاز شده و تا پنجم تیر ماه مغز کامل می شود و دانه های رسیده از ۱۵ تیر ماه قابل برداشت هستند. رقم رضایی زودرس به دلیل زود رسی آسبی از گرما نمی بیند و در مناطق سردسیر که واحد های حرارتی کمتری